INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Binnen de vaste commissie voor Europese Zaken heeft een aantal fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de minister van Buitenlandse Zaken d.d. 28 oktober 2026 inzake de geannoteerde agenda van de informele Europese Raad d.d. 13 november.

De voorzitter van de commissie,
Van Meetelen

De adjunct-griffier van de commissie,
Moonen

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

II Reactie van de minister van Buitenlandse Zaken

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda ter voorbereiding op de Informele Europese Raad van 13 november 2026. Naar aanleiding van deze agenda hebben deze leden nog enkele vragen.

AI
De leden van de VVD-fractie constateren dat er tijdens de Raad vooral zal worden stilgestaan bij artificiële intelligentie (AI). Deze leden verwelkomen de ambitie van het kabinet om op het gebied van AI een voortrekkersrol te spelen. Tegelijkertijd is AI een mondiale ontwikkeling, waardoor het op veel deelonderdelen van AI juist belangrijk is om in Europees verband nauw samen te werken. Op welke deelonderdelen is het kabinet van plan om Europees op te trekken, en op welke deelonderdelen is juist een nationale aanpak vereist? Is het kabinet daarnaast van plan om tijdens de Raad aandacht te besteden aan de (veiligheids)risico's van AI, en, zo ja, wat is op dat onderdeel de inzet van het kabinet? In hoeverre bestaat er tot slot voldoende rekencapaciteit in Nederland om strategische AI-afhankelijkheden te verminderen, en in hoeverre is het kabinet van plan om in te zetten op uitbreiding van deze strategische rekencapaciteit?

Europese Politieke Gemeenschap
De leden van de VVD-fractie merken op dat er op de vooravond van de Raad een bijeenkomst in het kader van de Europese Politieke Gemeenschap plaatsvindt. Met welke regeringsleiders is de minister-president van plan te spreken en wat zullen de te bespreken onderwerpen zijn? Op welke manier meent de minister-president dat de Europese Politieke Gemeenschap een meerwaarde kan zijn voor Europese samenwerking?

EU-Westelijke Balkantop
De leden van de VVD-fractie constateren dat er op 25 november 2026 een EU-Westelijke Balkantop plaatsvindt. Wat zal de inzet van het kabinet tijdens deze top zijn? In hoeverre verwacht het kabinet dat de recente verkiezingen in Servië een positief effect zullen hebben op de bilaterale relatie tussen Nederland en Servië en daarmee een positieve impuls zullen hebben op de bredere relatie met de Westelijke Balkan? Deze leden constateren dat Montenegro en Albanië op 3 juni 2026 de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) om hulp hebben gevraagd om

desinformatie vanuit Rusland tegen te gaan. Welke rol kan Nederland spelen bij het tegengaan van Russische desinformatie en is het kabinet van plan om gehoor te geven aan de oproep van Montenegro en Albanië en om bij te dragen aan het leveren van expertise naar deze twee landen om desinformatie tegen te gaan?

MFK
De leden van de VVD-fractie staan tot slot stil bij de resultaten van de recente Europese Raad van 15 en 16 oktober 2026. Tijdens die Raad is de deadline van eind 2026 voor het sluiten van een nieuw Meerjarig Financieel Kader (MFK) losgelaten. Hoewel deze leden voorstander zijn van snelle besluitvorming, mag dit nooit ten koste gaan van de inhoud van het MFK. Zij zijn dan ook positief over deze ontwikkeling. In hoeverre geeft deze ontwikkeling het kabinet ruimte om te blijven pleiten voor een modern MFK waarvan de omvang beperkt blijft? Hoe kijkt het kabinet daarnaast naar de mogelijke deal tussen Frankrijk en Duitsland omtrent het MFK? Is het kabinet bereid om, indien zo'n deal zich voordoet, een eigenstandige koers te blijven varen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

De leden van de PRO-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor 13 november. Zij hebben hier nog enkele opmerkingen en vragen bij.

De leden van de PRO-fractie lezen dat er tijdens de informele Raad over AI wordt gesproken. Zij vragen zich af over welke AI-onderwerpen er gesproken zal worden. Volgens deze leden is de grootste prioriteit het afbouwen van afhankelijkheden van niet-Europese AI-bedrijven. Erkent het kabinet dat Europa in toenemende mate afhankelijk wordt van grote AI-bedrijven die niet het Europese belang beschermen? Welke gerichte aanpassingen van wet- en regelgeving, nieuwe initiatieven, of aanvullende investeringen bepleit het kabinet om onafhankelijk te worden? Zij vinden het een grote fout om de AI Act, waarmee de Europese Unie (EU) wereldwijd regels zou kunnen bepalen voor verantwoorde AI-ontwikkeling en -toepassing, te verzwakken of vertragen. Is het kabinet bereid te pleiten voor het snel en volledig invoeren van de AI Act?

De leden van de PRO-fractie lezen dat de deadline voor een MFK-deal aan het eind van dit jaar is losgelaten door de Europese Raad. En marge van de informele Raad wordt hierover gesproken. Hoewel Merz en Macron juist toenadering zochten, lijkt het nu toch vast te lopen. Helaas hebben

we tijdens de behandeling van het belastingplan in Nederland kunnen zien dat afstel niet resulteert in een beter pakket. Wat vindt het kabinet een realistische deadline voor een deal? Hoe gaat Nederland zich inzetten om de gesprekken verder te brengen en ervoor te zorgen dat de noodzakelijke modernisering wordt doorgevoerd?

De leden van de PRO-fractie lezen in de brief van de MFK-coalitie waar Nederland zich bij heeft aangesloten (de *frugals*) dat er bezuinigd moet worden op EU-administratie. Tegelijkertijd heeft de Commissie in de afgelopen jaren steeds meer handhavings- en coördinatietaken gekregen zoals onder andere op hybride dreigingen, de *clean industrial deal*, kritieke grondstoffen, het handhaven van tech-wetgeving en coördinatie van de defensie-industrie. Zijn dit taken waarvan het kabinet wil dat deze worden losgelaten of minder in wordt geïnvesteerd? Heeft het kabinet een beeld van de taken waarop binnen de EU-administratie kan worden bezuinigd en van de taken die volgens het kabinet juist moeten worden ontzien?

De leden van de PRO-fractie zien dat hoewel Nederland en een aantal andere lidstaten zich inzetten voor modernisering, circa 17 andere lidstaten juist van het behouden van de landbouw en cohesiefondsen topprioriteit hebben gemaakt. Hoe wil het kabinet daarmee omgaan? Leveren ze liever in op modernisering, of gedachteloos bezuinigen op de afdrachten?

De leden van de PRO-fractie vinden dat de discussie over eigen middelen van de EU met name als het gaat over een belasting voor Big Tech en digitale diensten ook een slinger verdient. Is het kabinet bereid daar een voortrekkersrol in te vervullen? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PRO-fractie willen hun zorgen uiten over de weerslag van de omnibussen op de bescherming van onze gezondheid, werknemersrechten, veiligheid, privacy, natuur, milieu en klimaat. Erkent het kabinet dat het schrappen van regels leuk klinkt, maar ook betekent dat bijvoorbeeld een bedrijf meer giftige bestrijdingsmiddelen in ons eten mag stoppen als daar minder regels voor zijn? Kan het kabinet garanderen dat er geen gezondheidsweerslag is door producten waar meer giftige bestrijdingsmiddelen in mogen voorkomen door de omnibussen? Kan het kabinet garanderen dat, met het hele pakket aan omnibussen, het beschermingsniveau van Europese burgers – voor o.a. hun gezondheid, privacy en leefomgeving – behouden blijft? Zo niet, waarom steunt zij dan de omnibussen? Is het ontbreken van een degelijke

impact assessment voor deze voorstellen niet überhaupt diskwalificerend en een reden om zich hiertegen te keren?

De leden van de PRO-fractie constateren dat er inmiddels een Raadsstandpunt over het 28e regime is vastgesteld. Hierover uitte het kabinet voor de zomer nog allerlei zorgen, bijvoorbeeld met betrekking tot werknemersbescherming in Europe Inc.-bedrijven. Zijn hierover juridisch afdwingbare verbeteringen opgenomen in het Raadsstandpunt en zo ja, welke? Blijft het werklandprincipe altijd gelden? Is de minister bereid om een veto uit te spreken over Europe Inc. als de bescherming van werknemers onvoldoende geborgd blijkt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de informele Europese Raad van 13 november 2026. Deze leden hebben hier nog enkele vragen bij.

AI
De leden van de CDA-fractie verwelkomen de sterke Nederlandse inzet op AI in Europees verband. Deze leden benadrukken dat het handelingsperspectief voor AI-bedrijven concreet en praktijkgericht moet zijn en scale-upproblemen voor Europese startups moet aankaarten. Zij wijzen er ook op dat in het coalitieakkoord is afgesproken dat Nederland niet langer alleen een ‘pilotland’ moet zijn, maar ook een ‘opschaalland’ moet worden als het gaat om de ontwikkeling van sleuteltechnologieën zoals AI. Kan het kabinet aangeven in hoeverre het zich in Europees verband inzet voor mogelijkheden voor AI-bedrijven om op te schalen? Welke concrete afspraken wil het kabinet Europees maken als het gaat om het uitbreiden van rekenkracht en de rol van de overheid als eerste klant?

De leden van de CDA-fractie vragen daarnaast of het kabinet het belang van Europees investeringsbeleid voor AI betrekt bij de MFK-onderhandelingen en de inzet bij het *European Competitiveness Fund*. Ziet het kabinet mogelijkheden om de regeldruk voor AI-start-ups op de Europese markt te verminderen, bijvoorbeeld door *regulatory sandboxes*?

De leden van de CDA-fractie vragen ten slotte aandacht voor de AI-adoptie in de bredere economie om zo de (arbeids)productiviteit te verhogen. Het verhogen van de productiviteit is namelijk cruciaal voor het toekomstige verdienvermogen van Nederland en de gehele EU. Is het

kabinet bereid om het belang van AI-adoptie actief onder de aandacht te brengen en ook hier een voortrekkersrol te spelen?

EPG-top
De leden van de CDA-fractie hebben daarnaast kennisgenomen van de top van de Europese Politieke Gemeenschap (EPG) die op 12 november in Dublin plaatsvindt. Deze leden ondersteunen de inzet van de Europese Commissie om een nauwer partnerschap met Canada aan te gaan. Canada en de EU hebben op 30 oktober 2026 de nieuwe "*Alliance for the Future*" gelanceerd. Wat is de inzet van het kabinet hoe Nederland de samenwerking met Canada op het gebied van veiligheid, technologie, energie en handel verder wil vormgeven, en welke rol kan de EPG daarin spelen? Hoe beoordeelt het kabinet het uitnodigen van een Canadese vertegenwoordiging bij toekomstige toppen van Europese associatielanden? Op welke wijze kunnen toekomstige overleggen met de Canadese regering in Europees verband volgens het kabinet het beste worden gevoerd? Is bijvoorbeeld een vorm van een Canadese waarnemersstatus bij Europese Raden een optie die op tafel ligt?

EU-Westelijke Balkantop
De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het feit dat de EU-Westelijke Balkantop op 25 november in Brussel plaatsvindt. Deze leden constateren dat het commissiedebat over EU-uitbreiding de volgende dag, op 26 november, plaatsvindt. Zij verzoeken het kabinet de Kamer te informeren over de besprekingen en uitkomsten van de top op het gebied van EU-uitbreiding. Kan het kabinet ook ingaan op de besprekingen over de voorwaarden voor EU-toetreding? Deze leden benadrukken het belang van een duidelijk toekomstperspectief op EU-lidmaatschap voor de landen van de Westelijke Balkan. Kan het kabinet aangeven hoe deze landen naar het EU-lidmaatschap kunnen toewerken?

De leden van de CDA-fractie hebben geconstateerd dat de studentenpartij de verkiezingen in Servië heeft gewonnen. Deze leden verwelkomen de inzet van deze partij voor corruptiebestrijding in Servië. Kan het kabinet zich inzetten voor Europese steun aan corruptiebestrijding in Servië? Zij verzoeken het kabinet tijdens de top met Servische vertegenwoordigers in gesprek te gaan en de Kamer te informeren over mogelijke veranderingen in de Servische opstelling tegenover de EU en Rusland.[1]

Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie

[1] https://www.bnr.nl/nieuws/internationaal/10614629/koers-richting-eu-of-rusland-blijft-onduidelijk-nu-studentenlijst-aan-zet-is-in-servie

De leden van de JA21-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Informele Europese Raad van 13 november 2026. Deze leden hebben hierover enkele vragen en opmerkingen.

Ontwikkelingen rondom AI

De leden van de JA21-fractie begrijpen het belang van een sterke Europese positie op het gebied van AI. AI is belangrijk voor onze toekomstige economie en ons concurrentievermogen. Europa heeft op dit moment echter een grote achterstand ten opzichte van de Verenigde Staten en China. Deze leden vrezen dat Europa de boot mist in het kader van AI; en de achterstand is niet enkel in te halen door alleen Europees beleid te voeren of buitenlandse technologiebedrijven uit te sluiten.

De leden van de JA21-fractie benadrukken dat digitale soevereiniteit een belangrijk principe is. Europa moet dan ook strategische afhankelijkheden verminderen, maar tegelijkertijd wel realistisch blijven over waar we internationale bedrijven juist nodig hebben. De kennis en technologie van internationale bedrijven zijn onmisbaar voor de verdere ontwikkeling van AI. Het uitsluiten van deze internationale partijen zou het risico met zich meebrengen dat Europa nog verder achteropraakt. Deze leden vragen daarom of het kabinet bereid is zich binnen de Europese Unie in te zetten voor intensievere samenwerking met internationale technologiebedrijven, bijvoorbeeld door *joint ventures* aan te moedigen en te investeren in Europese AI-infrastructuur. Zo kan kennis naar Europa worden gehaald, terwijl eveneens wordt geïnvesteerd in Europese technologische expertise. Kan het kabinet toelichten welke mogelijkheden het hiervoor ziet en of *joint venture*modellen hierin een rol kunnen spelen? Kan het kabinet verder toelichten hoe ervoor wordt gezorgd dat Europa voldoende beschikt over rekenkracht en datacentercapaciteit om zo internationaal mee te kunnen concurreren? Zij stellen dat hierin vaart moet worden gemaakt. Zo moet de overheid zorgen dat de infrastructuur op orde is en dat enkel wordt geïnvesteerd waar daadwerkelijk wordt bijgedragen aan versterking.

De leden van de JA21-fractie zijn van mening dat met wetgeving zoals de Europese *Cloud and AI Development Act* (CADA) moet worden voorkomen dat het streven naar Europese digitale onafhankelijkheid leidt tot onnodige uitsluiting van internationale bedrijven en daarmee tot hogere kosten en minder innovatie. Deze leden vinden dan ook dat elke leverancier altijd moet worden beoordeeld op het feit of daadwerkelijk risico’s voor de veiligheid aanwezig zijn en niet uitsluitend op zijn

nationaliteit. Kan het kabinet motiveren hoe zij ervoor gaat zorgen dat bij de uitvoering van de CADA, internationale bedrijven niet op voorhand worden uitgesloten vanwege hun herkomst maar enkel wordt gekeken naar aanwezige veiligheidsrisico’s zijn?

De leden van de JA21-fractie vinden het tot slot belangrijk dat het kabinet de internationale samenwerking op het gebied van AI-veiligheid wil versterken. AI brengt veiligheidsrisico's met zich mee die niet enkel met Europese regelgeving kunnen worden tegengegaan. Juist daarom is de samenwerking met landen en bedrijven die vooroplopen in de ontwikkeling van AI noodzakelijk. Europese regelgeving is belangrijk, maar internationale samenwerking heeft de voorkeur.

MFK-onderhandelingen
De leden van de JA21-fractie hebben nog een vraag over de onderhandelingen over het volgende Meerjarig Financieel Kader. Kan het kabinet opnieuw bevestigen dat voor Nederland een onderhandelingsresultaat voor het einde van het jaar geen doel op zich is? In de conclusies van de Europese Raad in oktober staat immers niet langer expliciet dat de regeringsleiders inzetten op een akkoord voor eind 2026.

De leden van de JA21-fractie vragen ten slotte opnieuw naar de uitvoering van de aangenomen motie-Hoogeveen/Boomsma (Kamerstuk 21 501-04, nr. 296), die verzoekt migratiebeperking expliciet en toetsbaar te verankeren in Global Europe. Het kabinet heeft deze motie eerder als afgedaan beschouwd. Inmiddels hebben de Raad en de bevoegde commissies van het Europees Parlement hun onderhandelingsposities bepaald en zijn de MFK-onderhandelingen verder gevorderd. Kan het kabinet aangeven in hoeverre migratiebeperking inmiddels concreet en toetsbaar is verankerd, mede gezien het vervallen van de eerdere bestedingsdoelstelling voor migratie? Is het kabinet bereid zich in de verdere onderhandelingen alsnog in te zetten voor een expliciete, meetbare bestedings- of resultaatdoelstelling?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de minister over de geannoteerde agenda voor de informele Europese Raad van 13 november 2026. Deze leden willen de minister in aanloop daarnaartoe graag herinneren aan de aangenomen motie Dobbe (Kamerstuk 21501-20, nr. 2454), die het kabinet verzoekt niet in te

stemmen met een verhoging van de EU-begroting. Zij vragen de minister hoe het kabinet invulling gaat geven aan de uitvoering van deze motie.

II. Reactie van de minister van Buitenlandse Zaken